

အကျဉ်းချုပ် ။

မြန်မာနိုင်ငံရှိသစ်တောများနှင့်

ပတ်သက်သည့် ဘဏ်လုပ်ငန်း

UN-REDD
PROGRAMME

Food and Agriculture
Organization of the
United Nations

Empowered lives.
Resilient nations.

ဤအကျဉ်းချုပ်ကို ဥရောပကောင်စီ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ဝန်ဆောင်ခံ နှင့် ဆွစ်ဇာလန် အစိုးရများ၏ ထောက်ပံ့မှုဖြင့် ရေးသားနိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

ဤအကျဉ်းချုပ်သည် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ငွေထုတ်ချေးခြင်းနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအပေါ် သစ်တောပြုန်းတီးမှု ကင်းလွတ်သော ချဉ်းကပ်မှုနည်းလမ်း၏ စီးပွားရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေး အကျိုးကျေးဇူးများကို သရုပ်ဖော်ပြရန် ရည်ရွယ်သော နှစ်ပိုင်းတွဲအခန်း ဆက်မှ ပထမပိုင်းဖြစ်သည်။

အနှစ်ချုပ် ●●●●●

ရေး၊ ခရီးသွားလုပ်ငန်း၊ စွမ်းအင်၊ စက်မှု၊ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများ အပါအဝင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အဓိကကဏ္ဍ အများအပြားအတွက် တိုက်ရိုက်နှင့် သွယ်ဝိုက်တန်ဖိုးကို သစ်တောများကပေးသည်။ မြန်မာ့စီးပွားရေးကို သစ်တောများက ပေးသော ဝန်ဆောင်မှုများ၏ စုစည်းတန်ဖိုးသည် နှစ်စဉ် မြန်မာကျပ် (၇) ထရီလျှံ သို့မဟုတ် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၇ ဒသမ ၃ဘီလျှံ) ဟုခန့်မှန်းထားကြသည်။

ဘဏ်များနှင့် တပြေးညီ သစ်တောများသည် ဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့အစည်းများအတွက် သစ်တောများသည် ၎င်းတို့၏ လက်ကျန်ရှင်းတမ်းတွင် ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်ပင် သတ်မပြုမီဘဲ များပြားသော ကိန်းဂဏန်းများကို ပြသထားသည်။ ဤအချက်သည် ဘဏ်များအား သစ်တောပြုန်းတီးမှုနှင့် သစ်တောအဆင့်အတန်း ယုတ်လျော့လာမှုတို့နှင့် စပ်လျဉ်းသော ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေများမှ အကာအကွယ်မဲ့ ဖြစ်စေနိုင်သည်။ သစ်တောထွက်သွင်း

အားစုများအပေါ် ဖောက်သည်များ၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများ၏ မှီခိုမှုမှ ဖြစ်လာသော ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေများ သို့မဟုတ် ဖောက်သည်များ၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံထားသူများကို ယုံတိုင်က သစ်တောများအပေါ် ထိခိုက်စေမှုမှ တစ်ဆင့်ဖြစ်ပေါ်လာသော စည်းကမ်းထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ၊ နာမည် ဂုဏ်သတင်းဆိုင်ရာ အန္တရာယ်များ ရလဒ်အဖြစ်ထွက်ပေါ်လာသော လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှု ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေများကြောင့် ထိုသို့အကာအကွယ်မဲ့ ဖြစ်စေနိုင်သည်။

ဤမည်သော သစ်တောနှင့် ဆက်စပ်သော ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေများသည် ဖုံးကွယ်ထားသော ပိုင်ဆိုင်မှုများတို့၏ ဘဏ္ဍာရေးစွမ်းဆောင်ရည်တိုင်းတာမှုများကို ထိခိုက်မှုဖြစ်တန်ခြေရှိလာလျှင် ထိုသို့ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေများတို့ကို တွေ့ရှိလာနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ဖြစ်နိုင်ခြေရှိလာနိုင်သော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ထိခိုက်ဆုံးရှုံးမှုများတို့သည် ငွေကြေးလွှဲပြောင်းမှုတစ်ခုကို အတည်ပြုနေသည့်အချိန်တွင် မသက်ဆိုင်နိုင်ပါ သို့မဟုတ် အရေးကြီးပါဟု ထင်မြင်ရနိုင်သော်လည်း ငွေကြေးလွှဲပြောင်းမှုလုပ်ဆောင်နေစဉ်အတွင်း အရေးကြီးလာပြီး သက်ဆိုင်လာနိုင်ပါသည်။

ဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ ဖောက်သည်များ၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံထားသူများ၏ ဆောင်ရွက်မှုများမှ ပေါ်ထွက်လာသော သစ်တောနှင့်

ဆက် စပ်သည့် ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေအန္တရာယ်များမှ အကာအကွယ်မဲ့ဖြစ်မှုကို လျော့ချနိုင်ပါသည်။

ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေကို အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်မှုတွင် အနာဂတ်ကို မျှော်တွေးဆန်းစစ်ခြင်း

ဘဏ်များအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ ဖောက်သည်များ၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံထားသူများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများက သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေးအပေါ် အကျိုး သက်ရောက်နိုင်ခြေများကို ရှင်းလင်းစွာ နားလည်ရန် လိုအပ်သည်။ ၎င်းအပြင် ဘဏ်များသည် ဖောက်သည်များတို့၏ လုပ်ငန်းစဉ်သည် ပတ်ဝန်းကျင်အသိုင်းအဝိုင်း အပေါ် သို့ ဆိုးရွားသော သက်ရောက်မှုများရှိစေကာမူ ၎င်းတို့၏ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာနှင့် လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုဆိုင်ရာ ရေရှည်တည်တံ့မှုတို့ကို မထိခိုက်နိုင်စေရန် လုပ်ဆောင် သင့်ပါသည်။

အနာဂတ် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ဆိုင်ရာနှင့် စည်းကမ်းထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်း စဉ်များကို အကဲဖြတ်ရာတွင် အနာဂတ်ကို မျှော်တွေးခြင်း

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် စည်းကမ်းထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ အခြေအနေသည် တောက်လျှောက် ပြောင်းလဲနေသည်။ ယခုအခါ တရားဝင်သည်ဟု ယူဆထားသော အရာသည် ကာလအလယ်ပိုင်းတွင် တရားမဝင် ဖြစ်သွားနိုင်သည်။

ခိုင်မာသော မူဝါဒများနှင့် ထားရှိအပ်သော လုပ်ငန်းမစတင်မည် သိရှိရမည့် စည်းမျဉ်း လုပ်ငန်းစဉ်များကို ချမှတ်ခြင်း

ခိုင်မာသောသဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ၊ လူမှုရေးဆိုင်ရာနှင့် အုပ်ချုပ်မှု စနစ်ဆိုင်ရာ (အီးအက်စီ) မူဝါဒသည် တရားဝင်နှင့် တရားမဝင် သစ်တော ပြုန်းတီးမှုနှင့် သစ်တောပျက်စီးခြင်းတို့မှ ရေရှည် မတည်တံ့နိုင်သော ကုန်စည် ထုတ်ယူခြင်းများတို့မှ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သော စည်းကမ်းထိန်းသိမ်းရေးနှင့် နာမည်ဂုဏ်သတင်း ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေများမှ ဘဏ်များအတွက် အကာအကွယ်ပေးရန် အထောက်အကူဖြစ်နိုင်သည်။

၁။ သစ်တောများ၏ ဖုံးကွယ်ထားသော (လူမသိသော)တန်ဖိုး ●●●●●●

မြန်မာနိုင်ငံသည် ဤမြေကမ္ဘာမြေတွင် အကြွယ်ဝဆုံး အပူပိုင်းသစ်တောများ အနက် အချို့ကို ပိုင်ဆိုင်ထားသည်။ ဤအပူပိုင်းသစ်တောများသည် ဇီဝမျိုးကွဲစုံ လင်ပြုံး ဤကမ္ဘာပေါ်ရှိ ကာဗွန်အလျှပ်ယရှိသော နေရာများတွင် ပါဝင်သည်။^၁ သို့ဖြစ်၍ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုအား

လျော့ပါးစေရေးကို အထောက်အကူပြုရာတွင် အရေးပါသည်။ သစ်တောများသည် စီးပွားရေးကောင်းမွန်ရေးနှင့် လူသားများ၏ ကောင်းကျိုး ချမ်းသာရေးအတွက်လည်း လွန်စွာအရေးပါသည်။ ၎င်းတို့အား ခုတ် ထွင်ခြင်းသည် စီးပွားရေးကဏ္ဍအနည်းငယ်အတွက် ရေတိုအကျိုးစီးပွားကို ပေးကောင်းပေးနိုင်သော်လည်း နိုင်ငံစီးပွားရေးတစ်ရပ်လုံး၏ ရေရှည်ရုန်းပြန်ထနိုင် စွမ်းနှင့် ကြီးထွားနိုင်စွမ်းတို့ကို ထိခိုက်စေနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ၂၀၁၀နှင့် ၂၀၁၅ အကြားတွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် ကမ္ဘာတွင် သစ်တောဆုံးရှုံးမှုတွင် တတိယအကြီးဆုံးဖြစ်ခဲ့ရာ နှစ်စဉ်ဆုံးရှုံးမှုမှာ ၅၄၆,၀၀၀ ဟက်တာ (နှစ်စဉ် ၁.၇ ရာခိုင်နှုန်း) ဖြစ်သည်။^{၂,၃}

၂၀၁၀နှင့် ၂၀၁၅ အကြားတွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် ကမ္ဘာတွင် သစ်တောဆုံးရှုံးမှုတွင် တတိယအကြီးဆုံးဖြစ်ခဲ့

ကာဗွန်ဘတ်ဂျက်နှင့် သစ်တောပြုန်းတီးမှု၏ အကျိုးများ။ လုပ်ငန်းစဉ်ကိုအခြေခံသောမိုဒယ်နှင့် ကွင်းဆင်းတိုင်းတာမှုများကို အသုံးပြုသော ချဉ်းကပ်နည်းလမ်းတစ်ခု၊ ဇီဝ ဘူမိသိပ္ပံများ၊ ၈၊ ၂၆၃၅-၂၆၄၇။ အောက်ပါအွန်လိုင်းတွင် ရရှိနိုင်သည်။ - <https://www.biogeosciences.net/8/2635/2011/bg-8-2635-2011.pdf>

၂ အက်စ်အေအို (၂၀၁၅)၊ ' ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ သစ်တော သံယဇာတအကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ချက် အစီရင်ခံစာ ၂၀၁၅ စားပွဲတင်ရည်ညွှန်း၊ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ၏ စားနပ်ရိက္ခာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့၊ ရေးမမြို့။

၃ ယူအင်နီအိုဒီစီ (၂၀၁၅)၊ ' မြန်မာနိုင်ငံရှိ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် သစ်တောဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်မှုအပေါ် ရာဇဝတ်ဆိုင်ရာတရားမျှတမှုရှိစေရေး တန်ပြန်ဆောင်ရွက်မှု၊ လျင်မြန်စွာ အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ချက် '။ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ နူးယော့ခ်မြို့။ (အောက်ဖော်ပြပါအွန်လိုင်းတွင် ရရှိနိုင်သည်။ https://www.unodc.org/documents/southeastasiaandpacific/Publications/wildlife/Myanmar_Illicit_Timber_Trade_Report_15.pdf)

၁ က်ဒါချီ အမ်၊ အီတို အေ၊ အီရိုဒါ အေ၊ ကက်ဒီရာ ဒွေလျူအာရ် လက်ပါလ ပီနှင့် ယာမာဂတာ ပိုင် (၂၀၁၁)၊ 'အရှေ့တောင်အာရှရှိ အပူပိုင်းဒေသ သစ်တောများ၏

မြန်မာနိုင်ငံတွင် သစ်တောများက စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်း အများအပြား အတွက် အဖိုးတန်သွင်းအားစုကိုပေးသည်။ ၎င်းလုပ်ငန်းများတွင် သစ်သားနှင့်စက္ကူ ထုတ်လုပ်မှုအတွက်လည်းကောင်း၊ လောင်စာထင်း၊ သစ်သီးများနှင့် သစ်မဟုတ်သော ထုတ်ကုန်များအတွက် သစ်ကိုပေးသည်။ ၎င်းအပြင် သစ်တောများသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိန်းကျောင်းရာတွင်လည်း အထောက်အပံ့ပေးသည်။ သစ်တောများသည် ရေကိုသိုလှောင်ပေးပြီး ရေထုတ်လွှတ်မှုကို ဝိုင်းဝန်းထိန်း ကျောင်းပေးသ⁴ ရေလွှမ်းမိုးမှု အကြိမ်အရေအတွက်နှင့်ရေလွှမ်းမိုးမှု၏ ပြင်းထန်မှုကို ဝိုင်းဝန်းလျော့ချပေးသည်။^{5,6} ၎င်းအပြင် မိုးရွာသွန်းစေရန်လည်း အထောက်အပံ့ဖြစ်ရာ ရာသီချိန်၌ အချိန်မှန်မိုးကျရောက်မှုကို ဖြစ်စေသည်။⁷ ကမ်းရိုးတန်း ဒေသရှိ ဒီရေတောများသည် စီးပွားရေးအရ အရေးပါသော ငါးအမျိုးအစားများ၏ နေထိုင်ရာ ဒေသများလည်းဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းဒီရေတောများသည် ကမ်းရိုးတန်းတိုက်စားမှု၊ မုန်တိုင်းများနှင့် ဒီလှိုင်းထကြွမှုများမှလည်း အကာအကွယ်ပေးသည်။ သစ်တောများသည် မြေဆီလွှာ ဆုံးရှုံးမှုကို လျော့ကျစေပြီး နံးများကို ရေလမ်းများထဲသို့ နှေးကွေးစွာထုတ်လွှတ်ခြင်းကို လျော့ကျစေသဖြင့် ဆိုးရွားကြီးမားသော ရေ၏လွှမ်းမိုးခြင်း ရေကြီးခြင်းအန္တရာယ်ကို လျော့ပါးစေရေးတွင် အထောက်အကူပြုသည်။ ဤဝန်ဆောင်မှုများကတစ်ဆင့် မြန်မာ့စီးပွားရေးမှ အရေးပါသော ကဏ္ဍများဖြစ်သည့် ရေ၊ ခရီးသွားလုပ်ငန်း၊ စွမ်းအင်၊ စက်မှု၊ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ငါးလုပ်ငန်းတို့အတွက် တိုက်ရိုက်နှင့် သွယ်ဝိုက်တန်ဖိုးကိုပေးအပ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် စိုက်ပျိုးရေးတန်ဖိုးလုပ်ငန်းများသည် ကောက်ပဲသီးနှံများ ဝတ်မှုကူးခြင်းအပေါ်တွင် မူတည်သည်။ ဝတ်မှုကူးခြင်းကို သစ်တောများကပေးသော နေရောင်ပေါ်တွင် မှီခိုသော ကျောရိုးမဲ့ သတ္တဝါများ

အလျှံပယ် တည်ရှိမှုက ထောက်ပံ့သည်။ အချိန်မှန် မိုးကျရောက်မှုသည် တောင်သူ လယ်သမားများအဖို့လည်း အလားတူအရေးပါသည်။ မိုးကျရောက်မှုစောခြင်းတို့သည် သီးနှံတစ်ခု၏ ကြီးထွားမှုစက်ဝိုင်းအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်နိုင်သဖြင့် စီးပွားရေးဆုံးရှုံးမှုကို ဦးတည်စေနိုင်သည်။ မိုးကြီး၍ ရုတ်တရက်ရေကြီးမှုများသည် ဒေသတစ်ဝန်းကို ဖျက်ဆီးကာ စီးပွားရေးနှင့် လူသားဆုံးရှုံးမှုများကို ဆိုးရွားစွာ ဖြစ်စေသည်ကို ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လက ကရင်ပြည်နယ်၌ ဖြစ်ပွားခဲ့သော အဖျက်စွမ်းအားကြီးမားသော ရေလွှမ်းမိုးမှုများကို မျက်မြင်ဒဏ်ကြုံတွေ့ခဲ့ကြပြီး ဖြစ်သည်။ ရေအားလျှပ်စစ်ကုမ္ပဏီများအဖို့ သောင်တူးခြင်းနှင့် ရေလမ်းများမှ နန်းများကို ရှင်းလင်းမှုသည် ရှောင်လွှဲ၍ ရနိုင်သော လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှု ကုန်ကျစရိတ်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုကို ဟန့်တားစေနိုင်မှုတို့ကို ဖြစ်စေနိုင်သော အကြောင်းတရားတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ ဤသို့ဖြစ်ခြင်းက ၎င်းတို့၏ စဉ်ဆက်မပြတ် လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုများအတွက် လျှပ်စစ်ဓာတ်အားဖြန့်ဖြူးမှုကို မှီခိုနေရသော ပတ်ဝန်းကျင်ဒေသရှိ စက်မှုလုပ်ငန်းများကို အဟန့်အတားဖြစ်စေနိုင်သည့် အန္တရာယ်ကိုပေးသည်။ ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ်ကို ဖယ်ထုတ်ခြင်းအပါအဝင် မြန်မာ့စီးပွားရေးကို သစ်တောများကအထောက်အကူပြုသော ဝန်ဆောင်မှုများ၏ စုစုပေါင်းတန်ဖိုးသည် နှစ်စဉ်မြန်မာ ကျပ် (၇)ထရီလျှံ သို့မဟုတ် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၇ ဒသမ ၃၁၁လျှံ) ထက်ပို သည်ဟုခန့်မှန်းထားသည်။⁸ သစ်တောများက စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် (နိုင်ငံ) စီးပွားရေးကိုပေးသော လုပ်ဆောင်ချက်များကို နားမလည်ပါက သစ်တောများကို လွယ်လင့်တကူပင် တန်ဖိုးလျော့တွက်တတ်ကြသဖြင့် သစ်တောများကို တခြားသောနည်းလမ်းဖြင့် အသုံးပြုမှုများကို ဖြစ်စေသောကြောင့် သစ်တောများကပေးသော လုပ်ဆောင်ချက်များ၏ အရည်အသွေးကို ဖျက်ဆီးခြင်း သို့မဟုတ် အဆင့်ယုတ်လျော့စေခြင်းကို ဖြစ်စေသည်။ ရလဒ်အဖြစ် သစ်တောများပေါ်မှီခိုနေကြသော မြေယာအနည်းငယ် လုပ်ကိုင်သူများ၊ အသိုက်အဝန်းများနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို ထိခိုက်စေသည်။

၂။ သစ်တောပြုန်းတီးခြင်းနှင့် သစ်တော အဆင့်အတန်းယုတ်လျော့ခြင်းကို ဖြစ်စေသောမောင်းနှင်အားများ

4 ရေမီ အေနှင့် ဘရစ် ဗန် အိတ်ချ် (၂၀၁၈)။ 'ဂေဟစနစ်ဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများကို အကျဉ်းချုပ်ဆန်းစစ်ချက်၊ အပူပိုင်းဒေသဆိုင်ရာကျွန်းများရှိ ရေအရင်းအမြစ်များကို ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် သစ်တောများဆိုင်ရာ အက်ပလီ ကေးရှင်း၊ ကျူရီအိုင်အက်စ် (QGIS) နှင့် နယ်နိမိတ်ဆိုင်ရာ စီမံကိန်းရေးဆွဲမှုဆိုင်ရာ အက်ပလီကေးရှင်းများ'။ (၁၆၉ - ၂၃၇)။

5 ဘရက်ဒ်ဂျော့စီ ဆော့ဒါ့၊ အင်န် ပေ ကေ နှင့် ဘရ (ကီ) ဘီ (၂၀၀၇)။ 'သစ်တောပြုန်းတီးမှုသည် ဖွံ့ဖြိုးဆဲ ကမ္ဘာတွင် ရေလွှမ်းမိုးမှုအန္တရာယ်နှင့် ပြင်းထန်မှုကို ပိုမိုကြီးမားစေသည်ဟုသော ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ သက်သေ အထောက်အထား'။ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာပြောင်းလဲမှု စီမံကိန်း ၁၃။ ၂၃၇၉ - ၂၃၉၅။ doi:10.1111/j.1365-2486.2007.01446.x

6 အမ် ရော့ဂျီ၊ အမ် အင်နီလက်တီ၊ အေ အာလူဝီ၊ ဂျေ စီ ဘတ်သတ်စ်၊ ဂျီ ဘော့ဒ်နာ၊ အမ် ဘော့ဂျီ၊ ဗွီ ချက်ပလော့တီ၊ အက်မီ ဂယ်လတ်၊ ဂျီ ဂလက်ဇယ်၊ ဂျေ ဟော့၊ ဂျေ ဟိုဒန်၊ အယ်လ် ဟော်ဂျီ၊ အာရ် ဟွန်း၊ အေ ကစ်၊ အက်စ် ကိုနီဗာ၊ ဂျီ လယ်တင်ဂါ၊ ဘီ လဲနာဒါ၊ ဂျေ ပါရာဇ်က၊ အာရ် ပီဒီဂေါင်၊ အက်စ် ပက်သ်၊ အယ်လ် ပလစ်ကိုဟာ၊ ဂျေ အင်နီ ကွင်တန်၊ အမ် ရောဘင်ဆန်၊ ဂျေ အယ် ဆလီနာစ်၊ အေ ဆန်တိုရို၊ ဂျေ ဇော်ဂေ၊ အက်စ် ထရန်၊ ဂျေ ဂျေ အိတ်ချ်ဗန် အင်နီ အတ္တာ၊ အေ ပစ်ဂလီယွန် နှင့် ဂျီ ဘလော့ဂယ် (၂၀၁၇)။ 'ရေပေရေလ်အဆင့်၌ ရေလွှမ်းမိုးမှုများအပေါ် မြေအသုံးပြုမှုတွင် ပြောင်းလဲခြင်းက အကျိုးသက်ရောက်မှုများ - အနာဂတ်ဘဝသော သန့်ပြုရန်စီမံခန့်ခွဲမှုများနှင့် အခွင့်အလမ်းများ'။ ရေအရင်းအမြစ်များ သုတေသန၊ ၅၃၊ ၇၊ (၅၂၀၉ - ၅၂၁၉)။

7 ဂေါ်ဒန်၊ ဂျေ စတက်ဖန်၊ ဒဗလျူ ဂျွန်ဆင်၊ ဘီ ဖေါ်လ်ကေ၊ စီ ဖေါ်ကန်မာတ်စ်၊ အမ်နှင့် ဂျီဟန်ကီဆန်း၊ အေ (၂၀၀၅)။ 'ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ရေငွေ့ကို လူသားတို့၏ ပြုပြင်မှုက မြေမျက်နှာပြင်မှ စီးထွက်လာသည်။' ပီအန်အေအက်စ် (PNAS) မေလ၊ (၂၄) ရက်၊ ၂၀၀၅ ၁၀၂ (၂၁) ၇၆၁၂ - ၇၆၁၇။ <https://doi.org/10.1073/pnas.0500208102>

8 အင်မာတန် အယ်လ်နှင့် ရန်မင်းအောင် (၂၀၁၃)။ 'မြန်မာနိုင်ငံရှိ သစ်တောဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများ၏ စီးပွားရေး တန်ဖိုးနှင့် စဉ်ဆက်မပြတ် ဘဏ္ဍာငွေကြေးထောက်ပံ့ရန် ရွေးချယ်မှုများ'။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲရေးအဖွဲ့၊ ရန်ကုန်မြို့။

လွန်ခဲ့သော ဆယ်စုနှစ်အနည်းငယ်အတွင်း ကျွန်ုပ်တို့သည် လူဦးရေတိုးပွားမှု ၏ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ လမ်းကြောင်းပုံစံကို မြင်တွေ့ခဲ့ရပြီးဖြစ်သည်။ လူဦးရေတိုးပွားမှု နှင့်အတူ တစ်ဦးချင်းဝင်ငွေလည်း တိုးပွားလာခဲ့ရာ ကမ္ဘာတစ်ဝန်းတွင် စားသုံးမှုပုံစံ များသည် ပြောင်းလဲလာခဲ့သည်။ ကမ္ဘာတစ်ဝန်း လူလတ်တန်းစားများ၏ အစား အစာနှင့် အစားအစာ မဟုတ်သော ကောက်ပဲသီးနှံများ လိုအပ်ချက်တိုးတတ် များပြားလာခြင်းက သစ်တောများအပေါ် ဖိအားများ တိုးပွားစေခဲ့ရာ မြေအသုံး ပြုမှုကို လျင်မြန်စွာ ပြောင်းလဲစေခဲ့သည်။ လယ်ယာမြေ အနည်းငယ်သာ လုပ်ကိုင်သူများနှင့် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများသည် ဝယ်လိုအား တိုးပွားစေမှုနှင့် ကုန်စည်ဈေးနှုန်းကြီးမြင့် လာခြင်းတို့ကို အခွင့်ကောင်းယူရန်နည်းလမ်း ရှာလာကြသည်။

သမိုင်းအစဉ်အလာအရ သစ်တောပြုန်းတီးစေသော အဓိကမောင်းနှင်အားမှာ စိုက်ပျိုးရေးကုန်စည်များ တိုးပွားလာခြင်းပင်ဖြစ်သည်။⁹ ခန့်မှန်းခြေအားဖြင့် ကမ္ဘာ တစ်ဝန်းသစ်တောဆုံးရှုံးမှုသည် ၅၅ မှ ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းအထိမှာ စိုက်ပျိုးရေး ကုန်စည်များ တိုးပွားလာမှုကြောင့်ဖြစ်သည်။ အပူပိုင်းဇုန်ဒေသများတွင် အဓိက မောင်းနှင်အားများမှာ ကုန်ပျော့များဖြစ်ကြသော ဆီအုန်း၊ ပဲပိစပ်နှင့် အမဲသား တို့ဖြစ်သည်။ ၁၉၉၀ နှင့် ၂၀၀၈ အကြားတွင် ဤကုန်စည် (၃) မျိုးအတွက် မြေယာ ရှင်းလင်းမှုတစ်ခုတည်းကပင် ကမ္ဘာ့သစ်တော၏သုံး ပုံတစ်ပုံခန့်ကို ပြောင်းလဲစေခဲ့ သည်ဟု ခန့်မှန်းကြသည်။¹⁰ မြန်မာနိုင်ငံတွင် သစ်တောပြုန်းတီးမှု၏ မောင်းနှင်အားများမှာ ရောနှော ရှုပ်ထွေးသည်။ သမိုင်းအစဉ်အလာအရ သစ်တောပြုန်းတီးမှု အဓိက မောင်းနှင်အား မှာ သစ်တောမြေကို စိုက်ပျိုးမြေအဖြစ်ပြောင်းလဲရန် သစ်တောကို ခုတ်ထွင်ရှင်း လင်းခြင်းဖြစ်သည်။ ခန့်မှန်းခြေတစ်ခုအရ ၂၀၀၂ နှင့် ၂၀၁၄ အကြားတွင် စိုက်ပျိုး မြေချဲ့ထွင်မှုကြောင့် သစ်တောမြေဟက်တာ တစ်သန်းခန့်ကို စိုက်ပျိုးမြေအဖြစ် ပြောင်းလဲခဲ့ရသည်။ အဓိကအကြောင်းရင်းများမှာ ရာဘာနှင့် ဆီအုန်းစိုက်ခင်းများ ထူထောင်ခြင်းဖြစ်သည်။¹¹ တခြားအရေးကြီးသော မောင်းနှင်အားများတွင် အခြေခံ အဆောက်အအုံဖော်ထုတ်မှုနှင့် တရားဝင်နှင့် တရားမဝင် သစ်ထုတ်လုပ်မှုတို့ ပါဝင် သည်။ မြန်မာနိုင်ငံမြောက်ပိုင်းမှ တရုတ်နိုင်ငံသို့ တရားမဝင် သစ်ခိုးထုတ်မှု ကုန်သွယ်မှုသည်

စိုက်ပျိုး မြေချဲ့ထွင်မှုကြောင့် သစ်တောမြေဟက်တာ တစ်သန်းခန့်ကို စိုက်ပျိုးမြေအဖြစ် ပြောင်းလဲခဲ့ရ

နှစ်စဉ် ကုမ္ပဏီ ၉၀၀,၀၀၀ ဝန်းကျင်ရှိသည်။¹² ဤတိုက်ရိုက် မောင်းနှင်အားတစ်ခုချင်းစီကို ရှုပ်ထွေးသော ဖုံးကွယ်ထားသော အချက်အလက် အများအပြားက စေ့စပ်ဆုံးပေးသည်။ ဤမောင်းနှင် အားများတွင် စိုက်ပျိုးမြေအတွက် တရားဝင်အသုံးပြုခွင့်ပေးခြင်း၊ သစ်ခုတ်ခြင်း၊ သတ္တုတူးဖော်ခြင်း၊ ရေအား လျှပ်စစ်ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ပြည်တွင်းစစ်နှင့် သက်ဆိုင်သော လူမှုရေး ပြဿနာများနှင့် မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့် ရာဇဝင်တို့လည်းပါဝင်သည်။¹³

၃။ ဘဏ်များတွင် ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ၏ ဇစ်မြစ်ဖြစ်သော သစ်တောပြုန်းတီးမှု

သစ်တောများသည် ပြန်လည်ပြည့်ဖြိုးပြု သဘာဝသယံဇာတတစ်ခုဖြစ်သော်လည်း ၎င်းတို့သည်

9 လင်မ် စီ ပရက်စ်ကော့၊ ဂျီ ဒီ အယ်ဘန်၊ ဂျေ ဇေဂလား၊ အေ ဝက်ဘ် အီး (၂၀၁၇)။ 'မြန်မာနိုင်ငံတွင် သစ်တော ပြုန်းတီးမှုနှင့် သစ်တောအဆင့်အတန်း ယုတ်လျော့လာမှုတို့၏ လတ်တလောအကြောင်းရင်းများနှင့် ဖုံးကွယ်နေသော မောင်းနှင်အားများကို ရှင်းလင်းခြင်း၊' *Conserv Biol.* 2017 Dec;31(6):1362-1372. doi: 10.1111/cobi.12984

10 ယူအင်န်အီးပီ ဘဏ္ဍာရေးအစီအစဉ်၊ (၂၀၁၅)။ 'ကုန်ပျော့များဆိုင်ရာ ဘဏ်နှင့်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူ အန္တရာယ်ဆိုင်ရာ မူဝါဒများ။ ကုလသမဂ္ဂပတ်ဝန်းကျင်အစီအစဉ်၊ နိုင်ငံတော်။

11 ယူအင်န်အာရ်အီးဒီဒီ၊ (၂၀၁၇)။ 'မြန်မာနိုင်ငံရှိ သစ်တောပြုန်းတီးမှုနှင့် သစ်တောအဆင့်အတန်းယုတ်လျော့လာမှု တို့၏ မောင်းနှင်အားများ '၊ UNREDD [အောက်ပါအခွန်လှူငွေဝက်ဘ်ဆိုက်တွင် ရနိုင်သည် - http://www.myanmar-redd.org/wp-content/uploads/2017/10/Myanmar-Drivers-Report-final_Eng-Version.pdf]

12 အီးအိုင်အေ (၂၀၁၂)။ 'ဖျက်လိုဖျက်ဆီးလုပ်လိုမှု၊ တရုတ်၏ တရားမဝင် သစ်ကုန်သွယ်မှု'။

13 လင်မ်၊ စီ ပရက်စ်ကော့၊ ဂျီ ဒီ အယ်ဘန်၊ ဂျေ ဇေဂလား၊ အေ ဝက်ဘ်၊ (၂၀၁၇)။ 'မြန်မာနိုင်ငံတွင် သစ်တော ပြုန်းတီးမှုနှင့် သစ်တောအဆင့်အတန်း ယုတ်လျော့လာမှုတို့၏ နှီးသောအကြောင်းရင်းများနှင့် ဖုံးကွယ်နေသော မောင်းနှင်အားများကို ရှင်းလင်းခြင်း။' *Conserv Biol.* 2017 Dec;31(6):1362-1372. doi: 10.1111/cobi.12984

ကုန်ခမ်းသွားနိုင်ပြီး အလွန်အကျွံထုတ်ယူသုံးစွဲမှုနှင့် လွှဲမှားစွာ စီမံခန့်ခွဲမှုတို့ကြောင့် အကန့်အသတ်ဖြင့်သာ ရှိသွားနိုင်သည်။ သစ်တောများ ကပေးသော သွင်းအားစုများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများအပေါ် တိုက်ရိုက် မှီခိုနေသော ကုမ္ပဏီများအဖို့ ဤအချက်သည် လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှု၌ ယှဉ်ပြိုင်နိုင်စွမ်းနှင့် စီးပွားရေး ပြန်လည်ရုန်းထနိုင်စွမ်းတို့ကိုပါ အန္တရာယ်ပြုခြင်းကြောက်နိုင်သည်။ အလားတူပင် ပစ္စည်းဖြန့်ဖြူးပေးသွင်းရေးလုပ်ငန်းများမှတစ်ဆင့် သစ်တောများ ကပေးသော သွင်းအားစုများအပေါ် သွယ်ဝိုက်မှီခိုနေသော ကုမ္ပဏီများအဖို့လည်း သစ်တောပြုန်းတီးမှုသည် ကော်ပိုရေးရှင်းစွမ်းဆောင်ရည်ကို ခြိမ်းခြောက်နိုင်သော သွင်းအားစု အန္တရာယ်တော်တော်များများကို ပေးနိုင်သည်။

ထိုသို့သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို ဝန်ဆောင်မှုပေးသော ဘဏ်များ ဖြစ်ရပ်တွင် သစ်တောပြုန်းတီးမှု သို့မဟုတ် အဆင့်အတန်း ယုတ်လျော့မှုတို့၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုများနှင့် ထိတွေ့မှုသည် ဘဏ်များနှင့် အခြားသော ဘဏ္ဍာရေး အဖွဲ့အစည်းများသို့ ဘဏ်လုပ်ငန်းနှင့် ချေးငွေထုတ်ကုန်များ၊ အလားတူ ကော်ပိုရေးရှင်းစာချုပ်များ၊ အများပြည်သူရှယ်ယာများနှင့် ဘဏ္ဍာရေးမှတစ်ဆင့် ထုတ်လုပ်သော အရာများမှတစ်ဆင့် ကူးစက်ရောက်ရှိလာသည်။¹⁴ ဤစိုးရိမ်စရာကောင်းသော ပိုင်ရှင်ပစ္စည်း၏ စံပြဘဏ္ဍာရေးစွမ်းဆောင်ရည် တိုင်းတာမှုကို ထိခိုက်နိုင်သောအခါတွင် ဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့အစည်းများအဖို့ ဤဆုံးရှုံးနိုင်ခြေသည် ကြီးမားလာသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ သစ်တောများ၏ အခြေအနေများကို ဘဏ်က သတိမပြုမိလိုက်ဘဲ ဘဏ်၏ဝင်ငွေစသော ပိုင်ဆိုင်ပစ္စည်းများ၏ တန်ဖိုးအပေါ်ကြီးမားစွာ ထိခိုက်နိုင်သည်ဟု ပြောသည်။

သစ်တောများနှင့် ဆက်စပ်သော လုပ်ငန်းများတို့၏ စွမ်းဆောင်ရည်သည် သစ်တောများတို့နှင့် ၎င်းတို့၏ ဝန်ဆောင်မှုများတို့အပေါ် သက်ရောက်မှု သို့မဟုတ် မှီခိုမှုများရှိလာလျှင် ထိခိုက်လာနိုင်ပါသည်။

ဦးစွာ ဖောက်သည်သို့မဟုတ် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံထားသူက သီးသန့်သစ်တောထွက် သွင်းအားစုများအပေါ် မှီခိုသော အခြေအနေများတွင် သစ်တောပြုန်းတီးမှုနှင့် သစ်တောအဆင့်အတန်း ယုတ်လျော့လာမှုတို့သည် ကုမ္ပဏီသို့မဟုတ် ကုမ္ပဏီ၏ ဝင်ငွေစီးဆင်းမှုများ၏ စရိတ်တည်ဆောက်ပုံကို ထိခိုက်စေနိုင်သည်။ ရလဒ်အဖြစ် ကုမ္ပဏီသို့မဟုတ် ပိုင်ဆိုင်ပစ္စည်းတန်ဖိုးတွင် အပြောင်းအလဲကို ဖြစ်စေနိုင်သည်။ ဤအချက်ကို

နည်းလမ်းများစွာဖြင့် ထင်းရှားစေနိုင်သည်။

သစ်တောများ ကပေးသော သွင်းအားစုများအပေါ် သွယ်ဝိုက်မှီခိုနေသော ကုမ္ပဏီများအဖို့လည်း သစ်တောပြုန်းတီးမှုသည် ကော်ပိုရေးရှင်းစွမ်းဆောင်ရည်ကို ခြိမ်းခြောက်နိုင်သော သွင်းအားစု အန္တရာယ်တော်တော်များများကို ပေးနိုင်သည်။ ● ● ● ● ● ●

လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှု၌ ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ ဖောက်သည်သို့မဟုတ် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံထားသူ၏ လုပ်ငန်းသည် လည်ပတ်မှုဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည်ကို ထိခိုက်သော အရေးပါသော သွင်းအားစုများ ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများ၊ ရေ သို့မဟုတ် စွမ်းအင်တို့ကို ဟန့်တားနှောင့်ယှက်နိုင်သော အန္တရာယ်

လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှု၌ ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေများကို ဖောက်သည်များက သဘာဝ အလျောက် စီးဆင်းမှုများအပေါ် မှီခိုမှုက မောင်းနှင်ပြီး ဖောက်သည်၏ဘဏ္ဍာရေးတာဝန်ဝတ္တရားများကို

14 သဘာဝအလျောက်မတည်ရင်းနှီးငွေပေါင်းစည်းမှု၊ သဘာဝအလျောက်မတည်ရင်းနှီးငွေအား ထောက်ပံ့မှု တွင် မဟာမိတ်ဖွဲ့မှု၊ ဗီဘီဒီအို (၂၀၁၈)။ ဘဏ္ဍာငွေကြေးထောက်ပံ့မှုနှင့် သဘာဝအလျောက် မတည်ရင်းနှီးငွေကို ဆက်စပ်ခြင်း။ သဘာဝအလျောက် မတည်ရင်းနှီးငွေအစီအစဉ်ကို ဖြည့်စွက်မှုတစ်ရပ် [အောက်ပါ ဝက်ဘ်ဆိုဒ်တွင် ရနိုင်ပါသည် - : www.naturalcapitalcoalition.org]

ထမ်းဆောင်နိုင်စွမ်းအပေါ် ထိခိုက်နိုင်ကာ ဖောက်သည်၏ အာမခံ ပစ္စည်းတန်ဖိုးကို ကျဆင်းစေသည်။ ရလဒ်အဖြစ် အာမခံပစ္စည်းတန်ဖိုး ကျဆင်းမှုမှ အကာအကွယ်မဲ့ဖြစ်သော မည်သည့်ဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့အစည်းမဆို အတွက် ၎င်းအာမခံပစ္စည်းကို ထုခွဲရောင်းချရာ၌ ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေရှိလာစေသည်။ ၎င်းအပြင် ချေးငွေဆုံးရှုံးနိုင်ခြေများလည်း ရှိလာနိုင်သည်။ မည်သည့်အခြေအနေတွင် ဆုံးရှုံးနိုင်သည်နည်းဆိုသော် အကယ်၍ ဖောက်သည်က ၎င်း၏ ဘဏ္ဍာရေးတာဝန် ဝတ္တရားများအား ဖြည့်ဆည်းနိုင်စွမ်းကို ထိခိုက်သည့် အဓိကသွင်းအားစုများ ပြတ်လပ်သောကြောင့် ကုန်ထုတ်စရိတ်များ ကြီးမားလာသော အခြေအနေ တွင်လည်း ဆုံးရှုံးနိုင်သည်။¹⁵ အထူးစိုးရိမ်ရသော စက်မှုလုပ်ငန်းများ နမူနာများတွင် စိုက်ပျိုးရေးနှင့် အခြေခံထုတ်လုပ်မှုနှင့် ရေအားလျှပ်စစ်ထုတ်လုပ်မှုတို့ပါဝင်သည်။

- စိုက်ပျိုးရေးနှင့် အခြေခံထုတ်လုပ်မှု

မိုးရွာသွန်းမှုပုံစံများ ပြောင်းလဲလာခြင်းနှင့် ရေပေါ်ရေလဲ စီမံခန့်ခွဲမှု အားနည်းခြင်းတို့ကြောင့် ရေလွှမ်းမိုးမှု များပြားပြင်းထန်လာသည်။ ထို့ကြောင့် အခြေခံထုတ်လုပ်မှု အတွက် အဟန့်အတားဖြစ်သည့်အန္တရာယ်ရှိပြီး တန်ဖိုးကွင်း ဆက်အပေါ်ပိုင်းရှိ တခြားကုမ္ပဏီများအတွက်လည်း သွင်းအားစုဆုံးရှုံးနိုင်ခြေရှိလာသည်။ စိုက်ပျိုးရေးကို ထောက်ပံ့ပစ္စည်း ဖြည့်တင်းပေးသွင်းရမှု အကာအကွယ်မဲ့ ဖြစ်နေသော ဘတ်ဂျက်အဖို့လည်း ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေသည် မဟာဗျူဟာမြောက် မူဝါဒများနှင့် ကျင့်စဉ်များကိုမူ ချမှတ်ရသည့်အဆင့်တွင် သိသာထင်ရှားသည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်နှင့် ဩဂုတ်လတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ လယ်မြေဧက (၁)သန်းကို ရေလွှမ်းမိုးရာ ကောက်ပဲသီးနှံ ဧက ၅၀၀,၀၀၀ ပျက်စီးခဲ့သည်။ ရလဒ်အဖြစ် လယ်သမားများ ထောင်နှင့်ချီ၍ စိုက်ပျိုးရာသီတွင် မြန်မာ့လယ်ယာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဘဏ် (အမ်အေဒီဘီ)မှ ယူထားသော ချေးငွေများကို ပြန်ဆပ်ရန် ပျက်ကွက်ကုန်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဘဏ်အနေဖြင့် ရှေ့လာမည့်နှစ်အတွက် ထုတ်ချေးမည့် ချေးငွေပမာဏကို လျော့ချခဲ့ရသည်။

16

ဤနှစ်တွင်လည်း ကရင်ပြည်နယ်တွင် မိုးများ၍ ရေကြီးမှုများ ထပ်မံဖြစ် ပွားခဲ့ရာ သစ်တောပြုန်းတီးမှုဖြစ်ခဲ့ရပြီး လူ(၁၂)ဦး သေဆုံးကာ လူပေါင်း (၇၄,၀၀၀) သည် ယာယီနေရာမဲ့ဖြစ်ခဲ့ရသည်။

- ရေအားလျှပ်စစ်

ရေအားလျှပ်စစ်ထုတ်လုပ်မှုတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများသည် ရေရှည်ဖြစ်ပြီး ရေကို စဉ်ဆက်မပြတ် ရရှိနိုင်မှုအပေါ်တွင် မှီခိုရသဖြင့် တနေ့တခြား မရေရာမှုများ ရှိလာသည်။ မရေရာသောကြောင့် ငွေထုတ်ချေးသူများနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများသည် အနာဂတ်၌ ရေကိုအလိုအလောက်ရရှိနိုင်မှုနှင့် ၎င်းတို့ချေးငွေများနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ၏ဘဏ္ဍာရေးအရပြိုင်ဆိုင်နိုင်စွမ်းတို့အပေါ် အလောင်းအစားပြုလုပ်ရမှုများသည် ပိုမိုများပြားလာမည်။ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားထုတ်လုပ်မှု သိုလှောင်မှု၊ ပို့လွှတ်နိုင်စွမ်းနှင့် ရေလွှမ်းမိုးမှုကို လျော့ချနိုင်စွမ်းတို့အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်သော အဓိကပြဿနာတစ်ရပ်မှာ နံ့တင်ခြင်းဖြစ်သည်။ အကယ်၍ မထိန်းချုပ်ဘဲထားလျှင် နံ့တင်ခြင်းသည် ဆည်များ၊ ဂိတ်ပေါက်များအပေါ်ရှိ "ဝန်"ကို တိုးပွားစေမည်။ စက်ပစ္စည်းများကို ပျက်စီးစေမည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် လျှပ်စစ်ဓာတ်အားကို ထုတ်လုပ်မည့် ရေ၏ပမာဏနှင့် ထုတ်လုပ်နှုန်းကို လျော့ကျစေမည်။ သိုလှောင်ကန်၏သိုလှောင်မှုဆုံးရှုံးခြင်းသည်ထုတ်လုပ်မှုတွင် ပြောင်းလွယ် ပြင်လွယ်ဖြစ်မှုကို လျော့ကျစေပြီး ရေဖြည့်တင်းမှုအပေါ် မှီခိုအားကိုးနိုင်စွမ်းကို ထိခိုက်စေသည်။ သိုလှောင်ထားခြင်းမရှိပါက ရေအားလျှပ်စစ်ထုတ်လုပ်သော စက်ရုံများသည် ရာသီအလိုက် ရေစီးဆင်းမှုအပေါ်တွင်သာ လုံးလုံးလျားလျား မှီခိုနေရပေမည်။ ဤသို့သော ရေစီးဆင်းမှုဟူသည် စွမ်းအင်ကို လိုအပ်ချိန်၌ စီးဆင်းမှုရှိချင်မှ ရှိပေမည်။ ထိုအခါတွင် အခြားသော ပြန်လည်ပြည့်ဖြိုးပြီး စွမ်းအင်များထက် ရေအား လျှပ်စစ်ကပေးသော အဓိက အကျိုးကျေးဇူးများအနက်တစ်ခုကို ပျက်သုဉ်းသွားစေမည်ဖြစ်သည်။

သစ်တောပြုန်းတီးမှုနှင့် သစ်တောအဆင့်အတန်း ယုတ်လျော့မှုတို့သည် ရေလမ်းကြောင်းများတွင် နံ့တင်မှုနှုန်းကို မြင့်တက်စေပြီး ထုတ်လုပ်နိုင်သော လျှပ်စစ်ပမာဏကို လျော့ကျစေနိုင်သည့် ရေအားလျှပ်စစ်ထုတ်လုပ်မှုအပေါ် လုပ်ငန်း လည်ပတ်မှုတွင် ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေကို အန္တရာယ်ပြုသည်။ ၎င်းအပြင် ထုတ်လုပ်မှုစရိတ်ကို မြင့်မားစေသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် နံ့စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းများကို တိုးမြှင့် ဆောင်ရွက်ရခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ သောင်တူးခြင်းစသည့် စရိတ်ကြီးမားသော ကုစားမှုဆောင်ရွက်ချက်များကြောင့်လည်းကောင်းဖြစ်သည်။ ဥပမာ

15 ဝက်ဘ်ဆိုဒ်အိုင်အက်စ်စီ၊ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးသည် ပထမ၊ <https://firstforsustainability.org/risk-management/understanding-environmental-and-social-risk/>
16 သတင်းစာဆောင်းပါး၊ မြန်မာတိုင်း (မိ)၊ 'ဤနှစ်တွင် လယ်သမားများအတွက် အပိုဆောင်းထောက်ပံ့မှုမရမည် ဟူသော စကားကို အမ်အေဒီဘီဘီက ပယ်ချလိုက်သည်။' ဇူလိုင်၊ ၂၀၁၆။ အောက်ပါဝက်ဘ်ဆိုဒ်တွင် ရရှိနိုင်သည်။ <https://www.mmtimes.com/business/21412-madb-rules-out-additional-funding-for-farmers-this-year.html>

၁၉၉၇ ခုနှစ်က ပေတိုရီကိုရို လွိုင်ဇာရေသိုလောင်ကန်တွင် ကုဗမီတာ (၆) သန်းရှိသော နံးများကို တူးဖော်ခြင်းသည် တစ်ကုဗမီတာလျှင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၁၀) ဒေါ်လာ ကုန်ကျစေခဲ့သည်။^{၁၇}

ဤသို့သော ရှောင်လွှဲရန်နိုင်သော ဆောင်ရွက်ချက်များသည် လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုစရိတ်များကို အများအပြား တိုးပွားစေနိုင်သည်။ တဖန် ဖောက်သည် သို့မဟုတ် ဘဏ္ဍာငွေကြေးထောက်ပံ့သောအဖွဲ့အစည်းသည် ဤ သည်ကို ကြိုတင်မျှော်မှန်းထားလျှင် ငွေထုတ်ချေးသူများအတွက် ချေးငွေများ ဆုံးရှုံး နိုင်ခြေကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည်။

အမင်းပွည့်သူအသိပညာတိုး
အမပြုအစိုးရမင်းကသူတို့က
နုရဇီနသေဓာသဈာတမင်း
ကိုထိန်းသိမ်းနိဌရနုအတုကျ
ဆဓာဌရကျရနုဖိအားတိုးပေး
ဖို့အဓာကျဉ်းဖုံးထားလကြာရဇီ
သည။ ● ● ● ● ● ● ●

ဖောက်သည်များ/ရင်းနှီးမြှုပ်နှံထားသူများက ကြုံတွေ့ရသော မှီခိုရမှုများအပြင် ဘဏ်များသည်

၁၇ မောရစ် ဂျီ၊ ဂျီ အန်နန်ဒေးလ်နှင့် အာရ် ဟော့ချ်ကပ်၊ နံးတင်ခြင်း အင်ဂျင်နီယာဘာသာရပ်တွင် "ရေသို လောင်ကန် နံးတင်ခြင်း" - လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ တိုင်းတာမှုများ၊ မိုဒယ်ပုံစံထုတ်မှုနှင့် လက်တွေ့ကျင့်သုံးမှု၊ မြို့ပြအင်ဂျင်နီယာများ ဆိုင်ရာ အမေရိကန်အသင်း၊ ရက်စ်ထွန်၊ ဗီအေ၊ ယူအက်စ်၊ ၂၀၀၈။

သစ်တောများအပေါ် ၎င်းတို့၏ ထိခိုက်မှုများ၏ ဆိုးကျိုးမှ အကာ အကွယ်မဲ့ဖြစ်နေသည်။^{၁၈} ဘဏ်များသည် ကုန်ပစ္စည်းထုတ်လုပ်မှုနှင့် အခြားသော လုပ်ငန်းများ၌ အားနည်းချက်ရှိနေသော စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း ဥပဒေများကို အမြတ်ထုတ်နေသော ကုမ္ပဏီများအား စီးပွားရေးချေးငွေများကို နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း ဘီလျံ နှင့်ချီ၍ ပေးနေကြသည်။ ရိန်းဖော်ရက်စ်အက်ရှင်နယ်ဝပ်က (အာရ်အေအင်န်)၊ တု(က်) အင်ဒိုနီးရှားနှင့် ပရိဖန်ဒိုတို့က ပြုလုပ်သော သုတေသနက ဖော်ပြထားသည်မှာ ၂၀၁၀ နှင့် ၂၀၁၅ ခုနှစ်အကြားတွင် အနည်းဆုံး အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၃၈) ဘီလျံတန်ဖိုးရှိ စီးပွားရေးချေးငွေများနှင့် လှည့်ပတ်ရန်ပုံငွေချေးငွေကို ကုမ္ပဏီ (၅၀) ခန့်ကိုသာ ထုတ်ချေးခဲ့ရာ၌ ၎င်းကုမ္ပဏီများသည် ဆီအုန်း၊ ပျော့ဖတ်နှင့် စက္ကူ၊ ရာဘာနှင့် အပူပိုင်းဒေသသစ်ကို အဓိကထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ကြိတ်ခွဲခြင်းတို့ကြောင့် အရှေ့တောင်အာရှရှိ သဘာဝအပူပိုင်းဒေသသစ်တောများကို ကြီးမားစွာ ထိခိုက်စေ ခဲ့သည်။^{၁၉} :

စည်းကမ်းထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေအန္တရာယ် အစိုးရတစ်ရပ်အနေဖြင့် ကျန်ရှိနေသော သစ်တောပုံစံများကိုကာကွယ်ရန်အရေးယူဆောင်ရွက်လျှင် တစ်နေ့တစ်ခြား ပိုမိုတင်းကြပ်လာသောစနစ်၏ ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ အန္တရာယ်

လက်ရှိတွင် သစ်တောပြုန်းတီးမှုကို ဘဏ္ဍာငွေကြေးထောက်ပံ့မှုနှင့် ဆက်စပ်သော စည်းမျဉ်း/ စည်းကမ်းများသည် သစ်တောပြုန်းတီးမှုတွင် တိုက်ရိုက်ပါဝင်ပတ် သက်မှုနှင့် ဆက်စပ်သော စည်းမျဉ်း/ စည်းကမ်းများထက် အားနည်းသည်။ သို့ရာတွင် ကျန်ရှိနေသော သဘာဝသစ်တောများကို ဝိုင်းဝန်းကာကွယ်ရန်အလို့ငှာ နိုင်ငံအမြောက်အများသည် သစ်တောပြုန်းတီးမှုနှင့် သစ်တောအဆင့်အတန်း ယုတ်လျှော့မှုတို့ကို ဖြေရှင်းသည့်အခါတွင် ပိုမိုပြင်းထန်သော စည်းကမ်းထိန်းသိမ်း ရေးဆိုင်ရာ မဟာဗျူဟာများကို အကောင်အထည်ဖော်ထုတ်ကြမည်။ စည်းကမ်းကို မြှင့်တင်ခြင်း သို့မဟုတ် တည်ဆဲစည်းကမ်းကို တင်းကြပ်ခြင်းတို့သည် သစ်တော မြေများအပေါ် ကျူးကျော်သော ကုမ္ပဏီများကို ဒဏ်တပ်ခြင်းနှင့်

၁၈ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဇီဝမျိုးကွဲစွဲလပ်မှု၊ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၊ တာဝန်သိသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဆိုင်ရာမြန်မာဗဟိုဌာန၊ နိုဝင်ဘာ၊ ၂၀၁၈ နှင့် ခရီးသွားလုပ်ငန်း၊ ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့၊ သတ္တုတူးဖော်ခြင်းနှင့် စိုက်ပျိုး ရေးတို့ဆိုင်ရာ ဖြည့်စွက်မှုများ [အောက်ပါအွန်လိုင်းတွင် ရနိုင်သည် - <http://www.myanmar-responsiblebusiness.org/resources/briefing-paper-biodiversity-human-rights-and-business.html>]

၁၉ မိုးရေသစ်တောဆောင်ရွက်မှုမဟာမိတ် (၂၀၁၆)။ 'သစ်တောများနှင့် ဘဏ္ဍာငွေကြေးထောက်ပံ့မှု၊ အရှေ့တောင်အာရှတွင် ဘဏ်များနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများသည် သစ်တောပြုန်းတီးမှုအန္တရာယ်များမှ အကာအကွယ်မဲ့ ဖြစ်နေသည်။'

အသုံးပြုကြေး အသစ်များ သို့မဟုတ် ပိုမို၍ ဥပဒေကြောင်းအရ တရားစွဲဆိုမှုများ ဖြစ်လာနိုင်သည်။ ဤသို့ဆောင်ရွက်ခြင်းကတဖန် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏စရိတ်ကို များစေမည်။ ၎င်းအပြင် လိုက်နာဆောင်ရွက်မှုစရိတ်ကိုလည်း မြင့်မားစေမည်ဖြစ်ရာ လုပ်ငန်းလည်ပတ်ရန် ကုမ္ပဏီ၏ လုပ်ငန်းလိုင်စင်ကိုလည်း ထိခိုက်စေနိုင်သည်။ ၎င်းအပြင် ပိုင်ဆိုင် ပစ္စည်းများ၏ ပြန်လည်တန်ဖိုးသင့်မှုတွင်လည်း လျော့ကျလာပေသည်။ အဘယ့် ကြောင့်ဆိုသော် သစ်တောများကို ဖျက်ဆီးသည့်လုပ်ဆောင်မှုများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဥပဒေကြောင်းအရ တရားစွဲဆိုနိုင်ခြေသည် မြင့်မားလာ၍ ဖြစ်သည်။ ဤသို့ဖြစ်လျှင် ကုမ္ပဏီ၏ ရှယ်ယာဈေးနှုန်း သို့မဟုတ် မည်သည့်ကြွေးကျန်ကိုမဆို ပေးဆပ်နိုင်စွမ်း အပေါ် ထိခိုက်နိုင်သည်။

ဘဏ္ဍာငွေကြေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများအဖို့ စီမံချက်ခွင့်ပြုမိန့်နှင့် လိုင်စင်များ ရယူရေးတွင်ရှိနေသော အခက်အခဲများကြောင့် ကြန့်ကြာမှုများက ပျက်ကွက်နိုင် ခြေအန္တရာယ်ကို မြင့်မားစေကာ ပိုင်ဆိုင်ပစ္စည်းများအား အချိန်မတိုင်မီ စာရင်းမှ ပယ်ဖျက်နိုင်သော အလားအလာကိုလည်း မြင့်မားစေမည်ဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံးတွင် ဘဏ္ဍာငွေကြေး ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများသည် ပိုင်ဆိုင်ပစ္စည်းများကို ပျောက်ကွယ် ခြင်း သို့မဟုတ် မလည်ပတ်နိုင်ခြင်းတို့ကို ဖြစ်စေနိုင်သည့် မြေယာအသုံးပြုမှုစည်းမျဉ်း စည်းကမ်းဥပဒေအသစ်များကြောင့် ၎င်းတို့၏ပိုင်ဆိုင်မှုများကိုထုတ်ယူသုံးစွဲ၍ မရနိုင် သည့်အန္တရာယ်နှင့် ရင်ဆိုင်နေရသည်။

- ထုတ်ယူသုံးစွဲ၍မရနိုင်သည့်ပိုင်ဆိုင်မှုများ

ပေါ်ထွက်လာမည့်စည်းမျဉ်း/ စည်းကမ်းများသည် ဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ ဖောက်သည်ကုမ္ပဏီများ၏ သစ်တောနှင့် မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုပစ္စည်းများကို တန်ဖိုး လျော့ကျစေနိုင်သည်။ ထုတ်ယူသုံးစွဲ၍မရနိုင်သော ပိုင်ဆိုင်မှုများကို မမျှော်မှန်း နိုင်သော သို့မဟုတ် အချိန်မတိုင်မီ ခန့်မှန်းတန်ဖိုးလျော့ချမှု၊ တန်ဖိုးချမှု သို့မဟုတ် ပေးရန်တာဝန်များအဖြစ် ပြောင်းလဲပစ်မှုများမှ ခံစားရသော ပိုင်ဆိုင်မှုအဖြစ် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုနိုင်သည်။ သစ်တောပြုန်းတီးမှု ဆက်စပ်သော ပိုင်ဆိုင်မှုများကို ထုတ်ယူသုံးစွဲ၍မရနိုင်ခြင်းသည် မြေယာအဆင့်အတန်း ယုတ်လျော့မှုနှင့် အရင်း အမြစ်ရှားပါးမှုသည် ရုပ်ဝတ္ထုပိုင်ဆိုင်ရာ ဆုံးရှုံးမှုအန္တရာယ်ကို ဖြစ်စေနိုင်ပြီး ထိုသို့ ဖြစ်ပွားမှုက ကုမ္ပဏီ၏ ပစ္စည်းပေးသွင်းမှု ကွင်းဆက်ကို အဟန့်အတားများ ဖြစ်စေပြီး စီးပွားရေးအရ ဆုံးရှုံးမှုကို ဖြစ်စေနိုင်သည်။ ၎င်းအပြင် ၎င်းတို့နှင့် ဆက်စပ်သော ရေရှည်မတည်တံ့သည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများနှင့်

၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် မြန်မာအစိုးရသည် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသော သစ်ခုတ်ရေး အလေ့အထပိုင်းဆိုင်ရာ မူဝါဒအသစ်များကို မဖော်ထုတ်နိုင်မချင်း သစ်ခုတ်ခြင်းကို အဆုံးသတ်ရေး ဆောက်ရွက်ချက်များကို ချမှတ်ခဲ့သည်။ ● ● ● ● ● ●

ထုတ်လုပ်သော ပိုင်ဆိုင် ပစ္စည်းများကိုလည်း စည်မျဉ်းစည်းကမ်းများတွင် မမျှော်မှန်းထားသော အပြောင်း အလဲများကြောင့် ထုတ်ယူသုံးစွဲ၍မရသောအခြေအနေ ဖြစ်သွားနိုင်သည်။ ဥပမာ - ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် မြန်မာအစိုးရသည် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသော သစ်ခုတ်ရေး အလေ့အထပိုင်းဆိုင်ရာ မူဝါဒအသစ်များကို မဖော်ထုတ်နိုင်မချင်း သစ်ခုတ်ခြင်းကို အဆုံးသတ်ရေး ဆောက်ရွက်ချက်များကို ချမှတ်ခဲ့သည်။²⁰

ဥပဒေကိုလိုက်နာမှု အဆင့်ပေါ်တွင်မူတည်၍ သစ်ခုတ်သောကုမ္ပဏီများက ကိုင်ဆောင်ထားသော သစ်ခုတ်ခွင့်ပါမစ်များ၏ တန်ဖိုးကိုလည်း အကြီးအကျယ် လျော့ကျစေနိုင်သည်။ အကယ်၍ ဤစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများအား သမိုင်းစဉ်တစ်လျှောက်

20 သတင်းစာဆောင်းပါး၊ မြန်မာသစ်စစ်တူဒေး၊ ' သစ်တောပြုန်းတီးမှုကို အမြစ်ပါမကျန်တိုက်ဖျက်ရန် ဝန်ကြီး ဌာနက မူဝါဒအသစ်များကို အဆိုပြု၊ ' ဇူလိုင်လ (၅) ရက်၊ ၂၀၁၇၊ အတွဲ (၄)၊ အမှတ် (၂၄)။
<https://www.mmbiztoday.com/articles/ministry-proposes-new-policies-stem-deforestation>

တရားမဝင် သစ်ထုတ်လုပ်သော နယ်မြေဒေသအားလုံးတွင် ကမ္ဘာတစ်ဝန်း ကျင့်သုံး လာလျှင် လက်ရှိထုတ်လုပ်သော ပိုင်ဆိုင်ပစ္စည်းများကို ဒေါ်လာဘီလျံရာချီ၍ ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ ရှိလာမည်ဖြစ်သည်။²¹

ဈေးကွက်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ

စားသုံးသူ၏ နှစ်သက်မှုနှင့် စားသုံးမှုအလေ့အထများတွင် အသွင်သဏ္ဌာန် ပြောင်းလဲနိုင်သည့် ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေအန္တရာယ်သည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်စေသော နည်းလမ်းဖြင့် ထုတ်လုပ်သည့် ထုတ်ကုန်များအပေါ် ဝယ်လိုအားကို ထိခိုက်စေမည်ဖြစ်သည်။

ဤအန္တရာယ်က ပိုင်ဆိုင်ပစ္စည်းများတန်ဖိုးကျဆင်းကာ ကုမ္ပဏီ၏ လက်ကျန်ရှင်းတမ်းတွင် ငွေအမြောက်အများကို လျော့ပါးသွားစေမည်ဖြစ်သည်။ ဥပမာ ပစ္စည်းပေးသွင်းမှုတွင် သစ်တောပြုန်းတီးမှုကို ဖယ်ရှားရန် နူးယော့ခံကြေငြာချက်²²

အရ ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် ကုမ္ပဏီကြီးများက ပေးအပ်သော ကတိကဝတ်များသည် ရှေ့ လာမည့်နှစ်များတွင် ကုန်ထုပ်လုပ်သူများအတွက် ကြီးမားသော အကျိုးသက်ရောက်မှုကိုရှိစေမည်ဖြစ်သည်။ တဖန် ဤသို့ဖြစ်ခြင်းက ၎င်းတို့၏ လက်ရှိတန်ဖိုးနှင့် ကြွေးမြီပေးဆပ်နိုင်စွမ်းကို ထိခိုက်စေမည်ဖြစ်သည်။²³ ထို့ပြင် ၂၀၁၇ ခုနှစ်ကုန်၌ ထိပ်တန်းတာယာကုန်မင်္ဂလာကြီး (၅) ခုအနက်မှ (၂) ခုဖြစ်ကြသော မိရှယ်လင်နှင့် ပီရယ်လီတို့သည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို မထိခိုက်စေရန် ကတိပြုထားကြသည်။ ဂျင်နရယ်မော်တာစသော ကားကုမ္ပဏီကြီးများကလည်း ထိုသို့ပင် ကတိကဝတ် ပေးခဲ့ကြသည်။²⁴ ဤသည်မှာ သစ်တောပြုန်းတီးမှုနှင့် မဆက်စပ်သော ကုန်စည်များကိုသာ ဝယ်ယူရန် နိုင်ငံတကာကုမ္ပဏီကြီးအကြား တစ်နေ့တစ်ခြား ကြီးမားစွာ လမ်းကြောင်းပြောင်းလဲလာခြင်း၏ နောက်ထပ် သာကေတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

နာမည်ဂုဏ်သတင်း ထိခိုက်နိုင်မှုအန္တရာယ်

ခေါင်းပုံဖြတ် အမြတ်ထုတ်သော သို့မဟုတ်

ကျင့်ဝတ်နှင့် မညီသော ဖောက်သည့်များ နှင့်ဆက်စပ်မှုကြောင့် ဖြစ်ပွားသော နာမည်ဂုဏ်သတင်း ပျက်စီးမှု

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ဖျက်ဆီးခြင်း သို့မဟုတ် တရားမဝင် သစ်တောပြုန်းတီးမှုတို့နှင့် ဆက်စပ်သော ကုန်စည်များကို ထုတ်လုပ်ခြင်း သို့မဟုတ် ဝယ်ယူခြင်းနှင့် ဆက်စပ်သဖြင့် ပေါ်ထွက်လာသော ဖောက်သည့်၏ ဆောင်ရွက်မှု၏ အန္တရာယ်ဖြစ်သည်။ ယခင်အန္တရာယ်တွင် သဘာဝသစ်တောထွက် သစ်သား သို့မဟုတ် စက္ကူတို့ကို ဝယ်ယူမှုအတွက် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၏ လှုပ်ရှားမှုများက ပစ်မှတ်ထားသောလက်လီကုမ္ပဏီများသည် နမူနာများအဖြစ် ပါဝင်သည်။ ဤသို့ ဖြစ်လာသောအခါ ဂေဟစနစ်အပေါ် ထိခိုက်မှုနည်းသော ထုတ်ကုန်များကို ကာကွယ်သည့် တခြားသောပစ္စည်းပေးသွင်းသူများဘက်သို့ ဖောက်သည်များသည် ကူးပြောင်းသွားနိုင်သည်။ သို့မဟုတ် လူထုဖိအားကို တုန့်ပြန်သော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို မထိခိုက်သည့် ဝယ်ယူရေးမူဝါဒအသစ်များကို အစိုးရများက အကောင်အထည်ဖော် လာနိုင်သည်။ မကြာမီက အနုတ်လက္ခဏာဆောင်သော စားသုံးသူအာရုံစိုက်မှုသည် မြင့်တက်လာပြီး သစ်တောပြုန်းတီးမှုကို ဖြစ်စေရေးတွင် တခန်းတကဏ္ဍ ပါဝင်နေကြသော ကုမ္ပဏီများအား အကြွေး သို့မဟုတ် တခြားသော မတည်ရင်းနှီးမှု ငွေပုံသဏ္ဌာန်များကို ထောက်ပံ့ဖြည့်တင်းရေးတွင် ငွေထုတ်ချေးသူများ၏ ပါဝင်နေသော အခန်းကဏ္ဍပါဝင်လာခဲ့သည်။²⁵ ရလဒ်အဖြစ် ပါဝင်ပတ်သက်သူများအဖို့ ကြီးမားသော အနုတ်လက္ခဏာဆောင်သည့် လူသိထင်ရှားဖြစ်မှုကို ဖြစ်စေခဲ့သည်။

နာမည်ဂုဏ်သတင်းပျက်စီးမှုအကျိုးကို တိုင်းတာရန် ခက်ခဲသော်လည်း တနေ့တခြားများပြားစည်ပင်လာသော ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်နေရာတွင် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ဘဏ်အဖွဲ့အစည်းများသည် အနုတ်လက္ခဏာဆောင်သော မီဒီယာအာရုံစိုက်မှု အန္တရာယ်ကို စတင်၍ ဆိုးရွားစွာ တွေ့ကြုံနေရပြီဖြစ်သည်။ ဂရင်းပီ(စ်)၏ မကြာမီက ပြုလုပ်သော သုတေသနတစ်ရပ်က ၂၀၁၂-၂၀၁၇ နှစ်များတွင် အိတ်ချ်အက်စ်ဘီစီ၊ ဘီအင်နီပီပရီဘတ်စ်နှင့် စတင်းဒတ်ချာတာအပါအဝင် ဘဏ်ကြီး (၁၃)ခုသည် ပေါ့စ်ကို ဒေပူးနှင့် ၎င်း၏ လက်အောက်ခံ ကုမ္ပဏီများအား စုစုပေါင်းတန်ဖိုး အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၅) ဘီလျံကို ထုတ်ချေးထားသည် ၎င်းပမာဏတွင် အမေရိကန် ဒေါ်လာ (၃ ဒသမ ၆) ဘီလျံတန်ဖိုးရှိ ချေးငွေများနှင့် စာချုပ်များ ပါဝင်ပါသည်။ ပေါ့စ်ကိုသည် ဆီအုန်းစိုက်ပျိုးရေးအတွက်

21 တီအက်စ်အေ ၂၀၂၀၊ (၂၀၁၈)၊ 'သစ်တောပြုန်းတီးမှုကင်းလွတ်သော ကုန်စည်များကို ဘဏ္ဍာငွေကြေး ထောက်ပံ့ခြင်းဆိုင်ရာ လမ်းပြချုပ်'၊ ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးဖိုရမ်၊ ဂျီနီဗာ။

22 'သစ်တောများ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုအစီရင်ခံစာများနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ' (၂၀၁၄) ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ [အောက်ပါအွန်လိုင်းတွင် ရနိုင်သည် - https://web.archive.org/web/20171207232400/https://www.un.org/climatechange/summit/wp-content/uploads/sites/2/2014/07/New-York-Declaration-on-Forests_19May2014.pdf]

23 အထက်ဖော်ပြပါ နံပါတ် (၂၂) အတိုင်း

24 သတင်းထုတ်ပြန်ချက်၊ ဒဗလူ၊ ဒဗလူ၊အက်စ်၊ 'ကမ္ဘာ့ရေရှည်တည်တံ့သော ရာဘာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုကို မြန်မာက ဦးဆောင်ရန် မျှော်မှန်းထား' နိုဝင်ဘာလ၊ (၂၇) ရက်၊ ၂၀၁၇ ခုနှစ်။ အောက်ပါဝက်ဘ်ဆိုဒ်မှ ထုတ်ယူသည် - <http://www.wwf.org.mm/en/?uNewsID=317511>

25 ကုလသမဂ္ဂပတ်ဝန်းကျင်၊ ၂၀၁၅။ 'ကုန်ပစ္စည်းဆိုင်ရာ ဘဏ်နှင့်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူ အန္တရာယ်ဆိုင်ရာမူဝါဒများ - သစ်တောပြုန်းတီးမှုကို တန်ဖိုးဖြတ်ရန်နှင့် စိုက်ပျိုးရေးတန်ဖိုးကွင်းဆက်ရှိ သစ်တောအဆင့်အတန်းယုတ်လျော့မှုအန္တရာယ်ကို တန်ဖိုးဖြတ်ရန် မူဘောင်တစ်ရပ်'၊ 'ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂပတ်ဝန်းကျင်အစီအစဉ်။

မကြာမီက အနတုလ်ကဏ္ဍ
ဆောင်သောစားသုံးသင်္ဘောရုံစံ
စကိုမှုသည် မြင့်တက်လာပြီး
သစ်တောပြုန်းတီးမှုကို
ဖြစ်စေရေးတွင် တခန်းတကဏ္ဍ
ပါဝင်နေကြသော ကမူ ကွ
မိများအား အကြွေး သမိုဟ
တိုတခြားသောမတညရ
င်းနှီးမှုငွေပသုဏ္ဍာန်များကို
ထောက်ပံ့ဖြည့်တင်းရေးတွင်
ငွေထုတ်ချေးသူများ၏
ပါဝင် နေသော
အခန်းကဏ္ဍပါဝင်လာခဲ့သည်။

အင်ဒိုနီးရှားရှိ စိမ်းလန်းစိုပြေသော မိုးရွားသွန်းမှုများသော
သစ်တောကို ဖျက်ဆီးမှုနှင့် ဆက်စပ်သည်ဟု ဂရင်းပိစ်က
ပြောထားသော ကုမ္ပဏီဖြစ်သည်။ ဂရင်းပိစ်က
သတင်းထုတ်ပြန်ပြီးနောက်ပိုင်း အိတ်ချ်အက်စ်ဘီသည်
ကာဗွန်သိုလျှောင်ကန်မြင့်မားသောသစ်တော (အိတ်ချ်အက်စ်)
များနှင့် မြေဆွေးတို့ကို ကာကွယ်ရန် ဆီအုန်းကဏ္ဍအတွက်
စံအသစ်များပါဝင်ထည့်သွင်းထားသော လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး
ကုန်စည်များကဏ္ဍရှိ ကုမ္ပဏီများကို ငွေထုတ်ချေးရန်အတွက်
၎င်း၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် မထိခိုက်ရေး လမ်းညွှန်များကို

ပိုမိုတင်းကြပ်ကာ သတ်မှတ်ခဲ့သည်။ ၎င်းအပြင်
အိတ်ချ်အက်စ် ဘီစီသည် 'သစ်တောမပြုန်းတီးရေး၊ မြေဆွေး
မပြုန်းတီးရေးနှင့် ထုတ်ယူ သုံးစွဲမှု မပြုရေး' မူဝါဒများအပေါ်
သင့်လျော်သော ကတိကဝတ်မပြုကြသော ဖောက်သည်
များအား ဘဏ္ဍာငွေကြေး ထောက်ပံ့မှုအသစ်များကို
သဘောတူခြင်းမရှိတော့ပါ။ ၎င်းတို့သည် ၎င်းတို့၏ ငွေ
ထုတ်ချေးရေးလမ်းညွှန်အသစ်များကို ဤကဏ္ဍအတွက်
တိုးချဲ့လိုက်ရာ၌ ထုတ်လုပ်သူနှင့် ကုန်စည်များ၊ စိုက်ပျိုးသူနှင့်
ကြိတ်ခွဲစက်များပါ ပါဝင်လာခဲ့သည်။

၄။ ဆုံးရှုံးနိုင်ချေကို လျော့ပါးစေခြင်း

ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာနှင့်
လူမှုရေးဆိုင်ရာ ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ အန္တရာယ်များသည်
ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ချက်တစ်ရပ်ကို
သဘောတူ အတည်ပြုချိန်၌ ကြီးမားသည်။ သို့မဟုတ်
သက်ဆိုင်သည်ဟု မထင်ရခြင်းမျိုး ဖြစ်နိုင်သည်။ သို့ရာတွင်
လက်တွေ့ဆောင်ရွက်ချိန်၌ ထိုသို့ဖြစ်လာနိုင်သည်။ တခါတရံ၌
သမားရိုးကျဆုံးရှုံးနိုင်ခြေအကဲဖြတ်မှု တိုင်းတာချက်များကို
ပြင်ပအကြောင်း ကိစ္စများကြောင့် ဖြစ်လာသော
တိုးပွားလာသည့် မရေရာမှုများက ဖျက်ဆီးပစ် လိုက်သည်။
၎င်းပြင်ပကိစ္စများမှာ ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းကြောင့်
ယခင် သိရှိမထား သော ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေအသွင်
သဏ္ဌာန်များဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့အစည်း
များသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ
ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေအန္တရာယ် ကို ၎င်းတို့မထင်ရှားမကြီးမားမီ၊
ဖောက်သည် သို့မဟုတ် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအတွက်
စီးပွားရေးဆုံးရှုံးမှု မဖြစ်ပေါ်မီ အနာဂတ်ကို မျှော်တွေးလျက်
ဖော်ထုတ်၊ အကဲဖြတ် ကာ စီမံခန့်ခွဲကြရန် လိုအပ်ပါသည်။

ဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့အစည်းများသည် ၎င်းတို့၏ ဖောက်သည်များ
ရင်းနှီးမြှုပ်နှံထား သူများက သစ်တောပြုန်းတီးခြင်းနှင့်
သစ်တောအဆင့်အတန်း ယုတ်လျော့လာခြင်း
တို့နှင့် ဆက်စပ်မှုမှ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေမှ
အကာအကွယ်မဲ့ဖြစ်မှုကို အောက်ပါအတိုင်း
လျော့ချနိုင်ပါသည်။ (၁) ၎င်းတို့၏ လုပ်ဆောင်ချက်တွင်
၎င်းတို့၏ ဖောက်သည်များ/ရင်းနှီးမြှုပ်နှံထားသူများ၏
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေး ဆိုင်ရာ အကျိုးသက်
ရောက်မှုရှိနိုင်ခြေများကို ရှင်းလင်းစွာ သိရှိနားလည်ခြင်း နှင့် (၂)
ဖောက်သည်များ/ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများ၏ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာနှင့်
လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှု ဆိုင်ရာ ရေရှည်တည်တံ့နိုင်မှုအား
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ၎င်းတစ်ပိုက်မှ ရပ်ရွာ
ဒေသများအပေါ် ဆိုးကျိုးများက မထိခိုက်စေရန်
ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ဖြစ်သည်။

ဘ ဏ္ဍာ ငွေ ရေး အ ဖွဲ့ . အ စ ည်း များ အ တွ က်

၀ အကျိုးဝင်သက်ဆိုင်သော ဥပဒေများနှင့် စည်းမျဉ်း/ စည်းကမ်း ဥပဒေများ အားလုံး ကို လိုက်နာရန်။

၀ ရပ်ရွာဒေသများ၊ အလုပ်သမားများနှင့် ဖြစ်နိုင်သောနေရာ များတွင် တိုင်းရင်းသားပြည်သူများ၏ အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်ရန်

၀ ကာလသတ်မှတ်ထားသော ကတိကဝတ်များကို ထည့်သွင်းပါ။ ဤကတိကဝတ်များကို ဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့အစည်းကသော်လည်းကောင်း၊ ကုမ္ပဏီများ၏ ကိုယ်ပိုင်ကာလ သတ်မှတ်ထားသော ဦးတည်ရည်မှန်းချက်များ၏ အစိတ်အပိုင်းအနေဖြင့်သော်လည်းကောင်း ချမှတ်နိုင်သည်။ သို့ရာတွင် အသိအမှတ်ပြုရေး အစီအစဉ်များအရ လိုအပ်လေ့ရှိသော မူများနှင့်အညီ ဖြစ်သင့်သည်။

- ဖြစ်နိုင်သောနေရာများတွင် ဤမူဝါဒဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များကို ဘဏ္ဍာငွေကြေးထောက်ပံ့သော စာချုပ်စာတမ်းများတွင် ထည့်သွင်းပါ။ ရှေ့အစဉ်အလာ စည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက်များနှင့် လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သော စာချုပ်များလည်း ပါဝင်ပါစေ။ အနည်းဆုံးအားဖြင့် နှစ်စဉ်တိုင်းတာကာ စာချုပ်နှင့် အခြားသော စည်းကမ်းချက်များကို ဖောက်ဖျက်မှုကို ဖြေရှင်းပေးသည့် စည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက်များ ပါဝင်ပါစေ။

- မူဝါဒများကိုဖော်ထုတ်ချမှတ်ရာတွင်ဖောက်သည်များ၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများ၊ ဝန်ထမ်းများ၊ အင်န်ဂျီအိုများနှင့် အခြားသော ဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့အစည်းများဖြစ်သော အကျိုးစီးပွား ပါဝင်ပတ်သက်သူ များနှင့် သင့်လျော်သလို တိုင်ပင်ပါ။ မူဝါဒသည် အလုံးစုံသော ဘဏ္ဍာရေးဝန်ဆောင်မှုများနှင့် ထုတ်ကုန်များနှင့် အကျိုးဝင်သက်ဆိုင် သင့်သည်။ ၎င်းအပြင် ထောက်ပံ့ဖြည့်တင်းရေးလုပ်ငန်း ကွင်းဆက် အတွင်းရှိ ဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့အစည်းမှန်သမျှ ကြီးငယ်မဟူ၊ အဆင့် အတန်း အနိမ့်အမြင့်မရွဲခြားဘဲ ၎င်းတို့၏ ဖောက်သည် အားလုံးနှင့် အကျိုးဝင်သက်ဆိုင်စေသင့်သည်။ ဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့အစည်းများသည် မူဝါဒ သို့မဟုတ် မူဝါဒ၏ အနှစ်ချုပ်အား အများပြည်သူ သိရှိလက်လှမ်း မီအောင် ပြုလုပ်သင့်သည်။ ၎င်းအပြင် မူဝါဒကို လိုက်နာမှုအတိုင်း အတာကို နှစ်စဉ် အစီရင်ခံသင့်သည်။

26

၎င်းအပြင် ကုန်ပျော့အန္တရာယ်စင်္ကြန် (အက်စ်စီအာန်အိုင်ပီတီ) ကလည်း ‘စံ’ သတ်မှတ်သော ကိရိယာတစ်ခုကို ပေးထားသည်။ ၎င်းကိရိယာက ဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့

အစည်းများအား ၎င်းတို့၏ မူဝါဒများကို လုပ်ငန်းတစ်ခုလုံး၏ အကောင်းဆုံး အလေ့အထများနှင့် ပြိုင်ဘက်တို့၏ မူဝါဒများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ကာ အကဲဖြတ်ဆန်းစစ် စေနိုင်သည်။ ရလဒ်အဖြစ် မည်သည့်နေရာများ၌ အားနည်းချက်ရှိနေပြီး မည်သည့် နေရာများတွင် တိုးတက်မှုရှိသည်ကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်သိရှိနိုင်သည်။²⁷

26 တီအက်စ်အေ ၂၀၂၀ (၂၀၁၈)၊ ‘သစ်တောပြုန်းတီးမှုကင်းလွတ်သောကုန်စည်များကို ဘဏ္ဍာငွေကြေး ထောက်ပံ့ရေးအတွက် လမ်းပြမြေပုံ၊’ ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးဗိုလုံး၊ ဂျီနီဗာ။

27 တီအက်စ်အေ ၂၀၂၀ (၂၀၁၈)၊ ‘သစ်တောပြုန်းတီးမှုကင်းလွတ်သောကုန်စည်များကို ဘဏ္ဍာငွေကြေး ထောက်ပံ့ရေးအတွက် လမ်းပြမြေပုံ၊’ ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးဗိုလုံး၊ ဂျီနီဗာ။

**UN Environment Regional Office
for Asia and the Pacific**
2nd Floor, Block A, UN Building
Rajdamnern Avenue
Bangkok 10200